

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	1015-6-TP1-B/C2-FC	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	Fizjologia człowieka
	angielskim	Human physiology

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	Turystyka prozdrowotna
1.2. Forma studiów	Stacjonarne
1.3. Poziom studiów	Pierwszego stopnia licencjackie
1.4. Profil studiów	ogólnoakademicki
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	dr hab. prof. UJK Bożena Witek
1.6. Kontakt	b.witek@ujk.edu.pl tel. 413496362

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	polski
2.2. Wymagania wstępne	brak wymagań

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	Wykład (15 godz.), konwersatorium (45 godz.)	
3.2. Miejsce realizacji zajęć	Zajęcia w pomieszczeniach dydaktycznych UJK	
3.3. Forma zaliczenia zajęć	Egzamin, zaliczenie z oceną	
3.4. Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny (konwencjonalny), konwersatorium	
3.5. Wykaz literatury	Podstawowa	1/ Silbernagl S., Despopoulos A. 2010. Ilustrowana Fizjologia człowieka, Wyd. Lekarskie PZWL 2/ Traczyk Wł. Z., Trzebski A., 2004, Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej. Wyd. PZWL, Warszawa. 3/ Eberhardt A. (red.), 2008, Fizjologiczne podstawy rekreacji ruchowej z elementami fizjologii ogólnej człowieka. Wyd. Almamater, Warszawa.
	uzupełniająca	1/ Górski J. (red.), 2001, Fizjologiczne podstawy wysiłku fizycznego. Wyd. PZWL, Warszawa. 2/ McLaughlin D. i wsp., 2012, Fizjologia człowieka Wyd. PWN

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

4.1 Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)

Wykład:

- C1. Poznanie budowy poszczególnych układów organizmu człowieka – trawiennego, dokrewnego, nerwowego, krwionośnego, oddechowego
- C2. Poznanie funkcji poszczególnych układów organizmu człowieka – trawiennego, dokrewnego, nerwowego, krwionośnego, oddechowego

Konwersatorium:

- C1. Poznanie zmian fizjologicznych jakie dokonują się w organizmie człowieka pod wpływem intensywnego wysiłku fizycznego, zmian środowiskowych, wysokościowych oraz nieodpowiedniej diety
- C2. Poznanie zmian patologicznych jakie zachodzą w organizmie człowieka pod wpływem intensywnego wysiłku fizycznego, zmian środowiskowych, wysokościowych, nieodpowiedniej diety oraz różnych stanów chorobowych powodowanych tymi czynnikami

4.2 Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)

Wykład:

Układ trawienny – odżywianie, funkcje układu trawiennego, odcinki układu trawiennego, trawienie substancji pokarmowych w jamie ustnej, żołądka, jelicie cienkim, wchłanianie substancji pokarmowych w jelicie cienkim, kosmki jelitowe, wątroba – główny organ metaboliczny, jej funkcje, jelito grube- jego funkcje, zasady prawidłowego odżywiania, zalecany udział substancji pokarmowych w odżywianiu, indeks glikemiczny, podstawowe błędy żywieniowe, skutki błędów żywieniowych, otyłość, wskaźnik BMI, geneza otyłości, efekt jo-jo, przyczyny otyłości, wskaźnik WHR, piramida żywienia, dieta wegetariańska, rodzaje diety wegetariańskiej, rodzaje żywności [konwencjonalna, ekologiczna, modyfikowana genetycznie]

Układ dokrewny – funkcje, odkrycie hormonów, gruczoły dokrewne – ich funkcje – podwzgórze, przysadka mózgowa – jej płaty, hormony – somatotropina [karłowatość, gigantyzm, akromegalia], szyszynka, przyczyny spadku syntezy melatoniny, mechanizm wydzielania melatoniny, wpływ wieku, stanu zdrowia i pory roku na sekrecję melatoniny, tarczyca – jej funkcje, hormony T3 i T4 – funkcje, tyreologia, choroby tarczycy, niedoczynność [choroba Hashimoto, wole niedoczynne] i nadczynność tarczycy [Choroba Gravesa-Basedowa, wole nadczynne], nadnercza i ich funkcje, hormony – mineralokortykosteroidy, glikokortykosteroidy, hormony płciowe, hormony rdzenia nadnerczy [adrenalina, noradrenalina], kora nadnerczy [kortyzol], udział hormonów nadnerczy w stresie, stres.

Układ nerwowy – funkcje, części układu nerwowego – obwodowy układ nerwowy [somatyczny i autonomiczny], zaburzenia i choroby układu somatycznego, antagonistyczne części układu autonomicznego [współczulna i przywspółczulna], ośrodkowy układ nerwowy – jego części [mózgowie, rdzeń kręgowy], części mózgowia [mózg, pień mózgu, mózdzek], pień mózgu – śmierć mózgowa, funkcje mózdzku, opony mózgu, rdzeń kręgowy, funkcje rdzenia kręgowego, opony rdzenia kręgowego, przestrzeń nadtwardówkowa – jej funkcje, rdzeń przedłużony, półkule mózgowe [prawa, lewa], płaty mózgowe [czołowy, ciemieniowy, potyliczny, skroniowy], funkcje płatów czołowych, kora mózgowa, funkcje kory mózgowej [istota szara, istota biała]

Układ krwionośny – funkcje, elementy układu krwionośnego [serce, naczynia krwionośne – tętnice, żyły, włosniczki], budowa naczyń krwionośnych, krążenie płucne, krążenie duże, rodzaje krwotoków, żyłaki – przyczyny, krew – skład [osocze, elementy morfotyczne], hemoglobina, serce – budowa, choroby naczyń – miażdżyca, czynniki ryzyka chorób układu krwionośnego, choroby układu sercowo-naczyniowego, wpływ diety na stan tętnic, kwasy tłuszczowe nasycone – wpływ na stan tętnic, kwasy tłuszczowe trans – skutki zdrowotne ich spożywania, kwasy tłuszczowe jedno- [n-9] i wielonienasycone [n-3 i n-6], nadciśnienie tętnicze, wysiłek fizyczny a układ krążenia, piramida aktywności fizycznej, otyłość a układ krążenia, stres a układ krążenia, alkohol a układ krążenia.

Układ oddechowy, oddychanie, funkcje układu oddechowego, odcinki układu oddechowego [nos, gardło, krtań, tchawica, oskrzela, płuca], budowa i funkcje poszczególnych odcinków układu oddechowego, wymiana gazowa, pojemność wdechowa płuc, rodzaje objętości płuc [całkowita, życiowa, zapasowa wdechowa, oddechowa, zapasowa wydechowa, zalegająca], płuca – budowa [opłucna płucna, ścienna, żebrowa, przeponowa, śródpiersiowa], od czego zależy objętość życiowa płuc? Zalety większej pojemności płuc, choroby układu oddechowego [POChP, astma oskrzelowa, mukowiscydoza, rozedma, przewlekłe zapalenie oskrzeli], przyczyny chorób układu oddechowego [zanieczyszczenia biologiczne, zanieczyszczenia chemiczne], zapalenie tchawicy, zapalenie oskrzeli, bronchoskopia, oddychanie a astma, rozedma płuc, spirometria, ergospirometria – zastosowanie i przeciwwskazania, wysiłek fizyczny a układ oddechowy, znaczenie rehabilitacji pulmonologicznej, hipoksja – jej rodzaje [anemiczna, krążeniowa, histotoksyczna, wysokościowa].

Konwersatorium:

Układ krwionośny - wpływ aktywności ruchowej na parametry krwi, wpływ diety na stan naczyń krwionośnych, wpływ otyłości na stan funkcjonalny układu sercowo-naczyniowego, wpływ bezczynności ruchowej na stan układu sercowo-naczyniowego, przyczyny nadciśnienia tętniczego, wpływ wieku na funkcje układu krwionośnego, wpływ stresu na układ krwionośny

Układ trawienny – optymalne odżywianie, otyłość, choroby cywilizacyjne – celiakia, nietolerancja laktozy, żywność jako źródło substancji alergennych, suplementacja – ewentualne korzyści? olej kokosowy w świetle badań naukowych

Układ oddechowy – jak poprawić wydolność płuc, ćwiczenia poprawiające wydolność płuc, czynniki negatywnie wpływające na wydolność płuc [nikotyna, brak aktywności fizycznej, stany patologiczne], nikotyna niebezpieczny alkaloid

Układ nerwowy – wpływ stresu na organizm, hormony stresu [adrenalina, kortyzol], techniki relaksacyjne

Układ dokrewny – metabolizm węglowodanów, rola insuliny, insulina w leczeniu cukrzycy typu 2, indeks glikemiczny produktów żywnościowych, niedoczynność tarczycy [choroba Hashimoto], melatonina – endogenne antyoksydant

Układ nerwowy i endokryny - budowa i funkcje; rola tych układów w utrzymywaniu homeostazy; OUN jako łącznik organizmu z otaczającym środowiskiem; mechanizmy regulacji sekrecji i działania hormonów; nerwowa i humoralna kontrola podstawowych czynności życiowych [układ autonomiczny]; choroby układu nerwowego i endokrynnego; zjawisko stresu. Układ trawienny - budowa i funkcje; funkcje trawienne - jamy ustnej, żołądka, jelita cienkiego, jelita grubego; przemiany energii [podstawowa, ponadpodstawowa, całkowita]; bilans energetyczny; zalecany udział poszczególnych składników pokarmowych w diecie; zasady prawidłowego żywienia; indeks glikemiczny; wskaźnik BMI; zapotrzebowanie człowieka na składniki pokarmowe i energię; rezerwy energetyczne organizmu; podstawowe błędy żywieniowe, skutki błędów żywieniowych [otyłość, osteoporoza; choroby układu sercowo-naczyniowego; nowotwory]; wskaźnik Broca; efekt jo-jo. Budowa i czynności układu krążenia; krew, jej funkcje, elementy morfotyczne krwi [erytrocyty, leukocyty, trombocyty, osocze]; rodzaje, budowa i funkcje naczyń krwionośnych; Wpływ diety o wysokiej zawartości nasyconych kwasów tłuszczowych na stan tętnic; wpływ wysiłku fizycznego na funkcje układu krążenia. Układ oddechowy-budowa i funkcje; mechanizm oddychania; wymiana gazowa w płucach, pojemność płuc, wentylacja minutowa płuc; hipoksja - jej rodzaje; parametry charakteryzujące wydolność i stan fizjologiczny układu oddechowego [spirometria, ergospirometria]. Budowa i funkcje mięśni; rodzaje mięśni; mechanizm skurczu mięśniowego; zmęczenie jako fizjologiczne następstwo wysiłku fizycznego; źródła energii dla mięśni.

4.3 Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie WIEDZY:		
W01	wykorzystuje wiedzę o człowieku jako podmiocie i przedmiocie oddziaływań sektora turystyki do opisu podstawowych zasady funkcjonowania i zależności między społeczeństwem, gospodarką i przyrodą	TP1A_W06
W02	wyjaśnia podstawową terminologię w zakresie biologicznych i psychologicznych podstaw nauk o człowieku związaną ze stanem zdrowia i jego ochroną na potrzeby turystyki zdrowotnej	TP1A_W11
W03	analizuje podstawowe zasady promocji zdrowia i zdrowego trybu życia, w tym znaczenie aktywności fizycznej, edukacji zdrowotnej i zasad prawidłowego odżywiania się w profilaktyce chorób cywilizacyjnych	TP1A_W12
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:		
U01	wykorzystuje posiadaną wiedzę teoretyczną z zakresu nauk społecznych, ścisłych i przyrodniczych oraz nauk o zdrowiu do formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów dotyczących turystyki prozdrowotnej	TP1A_U01
w zakresie KOMPETENCJI:		
K01	działa w sposób praktyczny i przedsiębiorczy, aktywnie wykorzystując zdobytą wiedzę z zakresu nauk społecznych, ścisłych i przyrodniczych oraz nauk o zdrowiu do rozwiązywania problemów poznawczych i praktycznych, w przypadku trudności zasięga opinii ekspertów	TP1A_K01

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe (symbol)	Sposób weryfikacji (+/-)																				
	Egzamin pisemny			Kolokwium			Projekt			Aktywność na zajęciach			Praca własna			Praca w grupie			Inne (jakie?)		
	Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć					
	W	K	...	W	K	...	W	K	...	W	K	...	W	K	...	W	K	...	W	K	...
TP1A_W06	X										X			X							
TP1A_W11	X										X			X							
TP1A_W12	X										X			X							
U05	X										X			X							

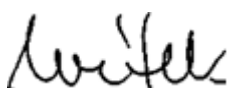
4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
wykład (W)	3	51-60%
	3,5	61-70%
	4	71-80%
	4,5	81-90%
	5	91-100%
Konwersatorium (K)	3	51-60%
	3,5	61-70%
	4	71-80%
	4,5	81-90%
	5	91-100%

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta
	Studia stacjonarne
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/	60
Udział w wykładach	15
Udział w konwersatoriach	45
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	40
Przygotowanie do konwersatorium	30
Przygotowanie do egzaminu	10
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	100
PUNKTY ECTS za przedmiot	4

Przyjmuję do realizacji (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)

30.04.2024.